

1972 JUN

385. 3

RÉGI TÖRTÉNETEK

25h

Nagyon nevezetes postatörténelmi esemény színhelye volt 1875-ben a fővárosi Aranyas-szálló: a földszinti nagyteremben alakult meg a Magyar Postamesterek Országos Egyesülete. Nyolc postagazgatósági kerületből mintegy harminc kiváló, művelt és lelkes postamester, az országban szétszórtnan élő postamesterségeket egy szoros egyesületbe tömörítette. Az alkotmányos kereteken belül bátor, harcos szellemet honosított meg a postás társadalomban.

A múlt század-beli postásoknak ez az egyetlen érdekvédelmi szerve állami támogatás híjával, tagjainak krajcárjaiból rakta össze egy később komoly vagyonná felnövő postamesteri nyugdíj és segély alaptökéjét. És ez a körülbelül négy millió korona vagyon semmisült meg az első világháború alatt — hadikölcsönben. Ezt követően a postamesterek egyesületére a rászakadt pénztelenség, és a Horthy-rendszer tömegszervezkedést elnyomó politikája, valamint a fellépő egyéni érdekek és az önzés, teljesen legyengítette, és harcképtelenné tette az egyesületet.

Az alkalmazottakat tartó postamesterek a hivatalbeli alantasaikkal tetszésük szerint manipuláltak. Egyéni hasznuk, érdekeik szerint jártak el. Felülőssé ezért őket senki nem tehetette. A hivatali kisegítő, kiadójelölt vagy kiadó a postamester magánalkalmazottja volt. Szervezetlenségénél fogva teljesen kiszolgáltatva kenyéradó gazdájának.

A proletárdiktatúra bukása után a kormányba jutó szo-

ciáldemokrata párt jobboldali Peyere, némi kedvezményeért hajlandó volt Bethlennel egyezséget kötni. Idézet a Bethlen-Peyer paktumból:

„...A feloszlatott, vagy felüggesztett szakszervezetek közül a közalkalmazottak, vasutasok, postások szakszervezete vissza nem állítható...” E határozattal megfosztották a postásokat is az önvédelem lehetőségétől. Hová fordulhatt volna a fillérekért, napi 10—15, nem ritkán 18 órát robotoló sok száz éhbérért görnyedő pária?

1928-ban a postánál „örségváltás” történt. Demény Károly államtitkári címmel fel-

ruházott vezérigazgató nyugalomba vonult. Utódja, dr. báró Szalay Gábor székfoglaló beszédéből idézek, amelyet a posta személyzetéhez intézett:

„...Bánjunk egymással testvérként, ápoljuk, fejlesszük továbbra is az egyetértést és összhangot egymás munkáját kölcsönösen megbecsülve...”

Szépen hangzó üres szövegekben nem volt hiány, csak éppen a helyzet nem lett jobb.

Gyökeres változást csak a felszabadulás hozhatott a postamesterségek államosításával és a postások érdekeit védő szakszervezettel.

Halmi Ida
újszom